

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Prezentacja Rekomendacji wypracowanych przez Konwent na rzecz Współpracy i Rozwoju Polskiej Bankowości Spółdzielczej 2023

17-18 stycznia 2024 r.

Rekomendacje

1

Zespół współpracy produktowej

2

Zespół bezpieczeństwa i stabilności sektora

3

Zespół wizerunkowo-reputacyjny

Rekomendacje w obszarze współpracy produktowej

1. **Opracowanie przez Banki Zrzeszające i Radę Zrzeszenia wspólnego produktu zrzeszeniowego (np. kredyt ratalny, kredyt obrotowy, karta wielowalutowa, preofertowanie kredytów) dla obu Zrzeszeń (termin: do końca III kwartału'23).**
 - W kontekście wspólnych produktów wciąż pozostaje nierozwiązany do końca problem podejścia UOKiK do tej kwestii.
 - Zgromadzenie Prezesów Grupy BPS w maju 2023 roku podjęło decyzję o realizacji **projektu zrzeszeniowego Funkcjonalności kartowe online w systemach Zrzeszenia**. Usługi zostaną przygotowane w taki sposób, aby były gotowe do integracji z systemami dostawców lokalnych w poszczególnych bankach. Celem jest obsługa funkcjonalności kartowych online, czyli rozszerzenie oferty o usługi, których obecnie oczekują klienci. Pozwoli to unowocześnić i wystandaryzować ofertę kartową Zrzeszenia w kanałach cyfrowych, także pod względem procesowym. Banki spółdzielcze uzyskają możliwość dotarcia do nowych klientów, wzrost akwizycji kart i ich transakcyjności. Jednocześnie procesy obsługi kart będą efektywniejsze, m.in. dzięki poprawie jakości danych. Ujednolicona architektura kartowa w całym Zrzeszeniu pozwoli w przyszłości szybciej wprowadzać do oferty nowe produkty, a dane zbierane w systemach wykorzystać do realizacji innych projektów. Klienci banków spółdzielczych Zrzeszenia BPS będą mogli zarządzać swoimi kartami, zarówno debetowymi, jak i kredytowymi, z poziomu bankowości elektronicznej i mobilnej. Do oferty wejdą karty wirtualne, wielowalutowe, przedpłacone. Możliwe będzie rozliczanie karty w czasie rzeczywistym.

Rekomendacje w obszarze współpracy produktowej

2. Wdrożenie architektury podejmowania decyzji w Zrzeszeniach (Banki Zrzeszające i Rady Zrzeszenia) w sprawie wspólnych produktów, ewaluacja projektu „Zielony Standard” (termin: do końca II kwartału’23).

- Przyjęcie nowej Umowy Zrzeszenia. Pozwala ona szybciej i skuteczniej realizować projekty ważne dla całego Zrzeszenia BPS.
- W ramach projektu „Zielony Standard” realizowany jest projekt „Karty on-line”.

3. Opracowanie zasad tworzenia i konsultacji produktów zrzeszeniowych, w tym wyznaczenie zespołu/ koordynatora produktu (termin: do końca I kwartału’23).

- W Zrzeszeniu BPS przy Radzie Zrzeszenia funkcjonuje Zespół/Komitet Standaryzacji.

4. Przygotowanie przez Banki Zrzeszające raportu na temat losów projektu BS-API pod kątem standaryzacji oferty produktowej (termin: do końca I kwartału’23).

- W oparciu o infrastrukturę BS API Zrzeszenia wypełniają obowiązki wynikające z PSD 2, ale też w Zrzeszeniu BPS o to rozwiązanie oparty jest zrzeszeniowy BLIK, profil zaufany czy realizowany jest projekt „Karty on-line.
- W Zrzeszeniu SGB infrastruktura BSI API także służy realizacji BLIK, OFERTY DLA MŁODYCH oraz aplikacji mobilnej.

Rekomendacje w obszarze bezpieczeństwa i stabilności sektora

1. Aktualizacja Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

- Podjęto prace w ramach izb gospodarczych, systemów ochrony, banków zrzeszających oraz zaangażowanych w propozycje banków spółdzielczych. Projekt stworzenia możliwości budowania tzw. Rezerwy antycyklicznej w okresach wysokich wyników nie spotykał się z akceptacją UKNF. Prace są jednak kontynuowane w kierunku między innymi uspoźnienia Rozporządzenia z CRR, doprecyzowania wybranych definicji, a przede wszystkim zmodyfikowania przesłanek i źródeł dokonywania oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej w kierunku odejścia od obowiązku stosowania wskazanych mierników ilościowych. Zwłaszcza jeśli sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych klienta nie pozwala na ustalenie takich mierników. W gruncie rzeczy chodzi o to by monitoring w bankach spółdzielczych (zwłaszcza wobec małych podmiotów) mógł w większej mierze skupiać się na danych transakcyjnych pozostających w gestii banku oraz w bazach zewnętrznych, a nie na detalicznym gromadzeniu danych finansowo-podatkowych z b. dużym opóźnieniem w czasie. Urealni to monitorowanie ekspozycji. Pozwoli na predykcję potencjalnych problemów, a nie jedynie budowanie ilustracji sytuacji klienta sprzed 3/6 miesięcy. Zespół jest na etapie dopracowywania finalnych propozycji.

2. Wypracowanie mechanizmów wsparcia banków spółdzielczych w procesach restrukturyzacyjnych/ windykacyjnych – w zakresie prawnym i kompetencyjnym.

- W Grupie BPS rozpoczęto usługę dla banków zrzeszonych polegającą na skupie od banków zrzeszonych wierzytelności celem ich dalszej odsprzedaży i poprawy portfeli. Z uwagi na skalę pojedyncze banki mogą mieć utrudniony dostęp do rynku wierzytelności. BZ agregując ekspozycje może budować bardziej jednorodne pakiety i oferować je na rynku.

Rekomendacje w obszarze bezpieczeństwa i stabilności sektora

3. Działania na polu legislacyjnym w usprawnieniu procesów dochodzenia należności od klientów z sektora rolniczego.

- **7 stycznia 2023 r. wchodzi w życie nieuzasadnione ekonomicznie i prawnie zmiany wprowadzone na mocy ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz.U. z 2023 poz. 1285) („Ustawa”).** Wprowadzają rozwiązania konsumenckie dla rolników. Brzmi nieźle, a w istocie dobrymi chęciami wybrukowane jest w tym przypadku piekło! Zmiana została wprowadzona przez Sejm niezgodnie z zasadami legislacji (brak konsultacji i brak OSR) oraz z naruszeniem Konstytucji RP, gdyż naruszona została zasada III czytań. Poprawki te zostały zgłoszone w trakcie II czytania rządowego projektu ustawy o konsumenckiej pożyczce lombardowej i polegały m.in. na dodaniu do Kodeksu cywilnego oraz do ustawy o kredycie konsumenckim przepisów rozszerzających „ochronę konsumencką” na osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo rolne w rozumieniu art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zmiany były typową wrzutką przy okazji procedowania ustawy o pożyczce lombardowej w żaden sposób nie związanej z kwestią finansowania rolnictwa. Przepisy mocno wspierało Ministerstwo Sprawiedliwości. Motywacja była czysto populistyczna (jak przy zmianie KPC z przełomu lat 2021/22, która uczyniła zabezpieczenia na majątku rolników bezskutecznymi i na dwa tygodnie wstrzymała udzielanie kredytów rolnikom indywidualnym). Tym razem przepisy objęły kredytowanie rolników towarowych, inwestujących i produkujących na rynek reżimem kredytu konsumenckiego. Jest to około 250/300 tysięcy indywidualnych gospodarstw rolnych na około 1,3 miliona wykazywanych przez GUS. **Jako sektor bankowy od początku wraz z organizacjami rolniczymi tłumaczyliśmy, że kredytowanie inwestycji za kilka milionów, ale też udzielanie kredytów obrotowych etc. w reżimie ustawy o kredycie konsumenckim jest po prostu aberracją ekonomiczno-prawną. są to produkty o wysokiej specyfice. Często wymagają zaawansowanego montażu finansowego. Tymczasem przepisy o kredytach konsumenckich dedykowane są powtarzalnym, wystandaryzowanym i prostym finansowaniom.** Bez żadnego istotnego powodu i konsultacji ze środowiskiem demoluje się znakomicie funkcjonujący w Polsce system finansowania rolników indywidualnych, za który w 65% odpowiada sektor polskich banków spółdzielczych. W znacznej mierze to właśnie unikalna symbioza banków spółdzielczych, rolników oraz w firm z otoczenia rolnictwa jest powodem rekordowych wyników polskiego eksportu AGRO, który przekracza 40 miliardów Euro rocznie i stawia Polskę w gronie głównych producentów żywności w Europie. Przy okazji jest to też kłopot dla leasingodawców bo ustawa stawia pod znakiem zapytania pożyczki leasingowe w Polsce. Problem jest też z gwarancjami rolnymi BGK oraz z zastosowaniem tych przepisów na styku z ARiMR przy kredytowaniu preferencyjnym. Przedłużający się proces przekazywania władzy spowodował, że poważną rozmowę z nowym rządem zacząć mogliśmy dopiero w grudniu. Mamy na dziś zrozumienie w Ministerstwie Rolnictwa, które przesłało pismo do Ministerstwa Finansów przed świętami. **21 grudnia 2023 roku odbyło się nadzwyczajne spotkanie Zespołu Związku Banków Polskich ds. finansowania agrobiznesu,** dotyczące podsumowania mijającego roku oraz perspektyw finansowania rolnictwa z udziałem sektora bankowego. **Gościem specjalnym spotkania był przedstawiciel Ministra Rolnictwa dr. Czesława Siekierskiego, kandydat na Wiceministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Adam Nowak.** Głównym celem spotkania było omówienie negatywnych konsekwencji wejścia w życie przepisów konsumenckich dla rolników. **Podczas spotkania Pan Adam Nowak zadeklarował pilne przeanalizowanie możliwości optymalnej nowelizacji ustawy.**

Rekomendacje w obszarze bezpieczeństwa i stabilności sektora

4. W ostatnim tygodniu 2023 r. oraz pierwszych dniach 2024 r. ZBP podjął dodatkowo następujące działania:

- **27 grudnia: Uzyskano robocze potwierdzenie MRiRW, że MRiRW poważnie analizuje możliwości i harmonogram nowelizacji ustawy;**
- 27-28 grudnia: Komunikacja ZBP z resortem i agencjami na poziomie operacyjnym w celu przygotowania banków do 7 stycznia;
- **29 grudnia: Uzyskano potwierdzenie z MRiRW, że Minister Czesław Siekierski wystosował list do Ministerstwa Finansów z propozycją pilnej (usunięcia kwestionowanych przepisów) nowelizacji ustawy lub chociaż wydłużenia vacatio legis.** ZBP wystosował także osobno pismo do Ministra Finansów;
- 29 grudnia 2023 r. ARiMR wystosowała do banków i ZBP stanowisko prawne, wg którego odpowiedzialność za implementację przepisów konsumenckich w ramach programów pomocowych ma spocząć na bankach (bez udziału w tej odpowiedzialności ARiMR);
- 29 grudnia 2023 r.: ZBP wystosował oficjalne listy do prezesów trzech kluczowych instytucji rządowych (ARiMR, KOWR, BGK) dysponujących instrumentami wsparcia Agro we współpracy z bankami, ws. żądania pilnych działań oraz uprzedzenia ich, że sektor bankowy nie weźmie odpowiedzialności za to złe prawodawstwo i niezadowolenie społeczne wywołane wadliwymi przepisami;
- Opracowano wspólny komunikat sektora (tzw. "Komunikat7 stycznia"). Link do komunikatu: <https://zbp.pl/Aktualnosci/Wydarzenia/Utrudnienia-w-finansowaniu-dzialalnosci-rolniczej>;
- Banki finansujące rolników indywidualnych w Polsce starają się obecnie przygotować do zaistniałej sytuacji prawnej w możliwie najlepszy sposób. Dla wielu z tych banków rolnicy indywidualni to bardzo ważni Klienci. Często obsługiwani od pokoleń. Utrata tych klientów nie wchodzi w grę. Tak, jak nie wyobrażamy sobie wyhamowania normalnej akcji kredytowej dla indywidualnych gospodarstw rolnych na przednówku, w okolicznościach trudnej geopolityki oraz wahań cen płodów rolnych oraz materiałów do produkcji rolnej. Wobec wyżej opisanych działań podjętych przez Związek Banków Polskich w ciągu dwóch ostatnich tygodni oraz deklaracji nowego kierownictwa resortu rolnictwa, co do gotowości szybkiej nowelizacji przepisów demolujących sprawny i wypracowany na przestrzeni lat system finansowania polskiego rolnictwa - zabiegamy o **eliminację szkodliwych przepisów prawa bądź złagodzenie ich wpływu na normalne finansowanie potrzeb obrotowych oraz inwestycji w polskich gospodarstwach rolnych.** Na przykład poprzez ograniczenie wymogów konsumenckich do najmniejszych gospodarstw. Sprawa przypomina sytuację ze szkodliwymi przepisami w KPC (przełom roku 2021/2022), które de facto zablokowały możliwość zgodnego z prawem bankowym finansowania rolników indywidualnych. Wówczas udało się w stosunkowo krótkim czasie przekonać parlamentarzystów różnych opcji politycznych, co do tego, że zaproponowane przepisy są szkodliwe i przeciw skuteczne, a sprawa znalazła pozytywny finał w postaci eliminacji złego prawa! **Było to wynikiem działań całego środowiska.** Teraz sytuacja jest podobna i dlatego powinniśmy uczynić wszystko by odblokować możliwość kredytowania rolników indywidualnych i zapewnić dalszy dynamiczny rozwój rolnictwa i szerzej sektora AGRO w Polsce!

Rekomendacje w obszarze bezpieczeństwa i stabilności sektora

5. Przegląd zastosowania zasady proporcjonalności pod względem jej adekwatności w różnych obszarach działalności sektora bankowości spółdzielczej. Podjęcie rozmów z UKNF dotyczących optymalizacji i racjonalizacji rekomendacji nadzorczych z uwzględnieniem charakterystyki działalności bankowości spółdzielczej.

- Proces ciągły przejawiający się choćby w korespondencji ZBP z UKNF dotyczącej najczęstszych nieprawidłowości w procesie udzielenia i monitorowania kredytów

6. Dalsze działania audytowe i wsparcie budowy systemów bezpieczeństwa w zakresie cyberryzyka. Konieczność współpracy na poziomie zrzeszeniowym oraz międzyzrzeszeniowym. Podnoszenie świadomości ryzyka wśród banków. Zwiększenie poziomu nakładów inwestycyjnych na cyberbezpieczeństwo.

- W Grupie BPS zmieniono umowę systemu ochrony powierzając SSOZ BPS audyty dostawców ICT dla banków zrzeszonych pod kątem DORA. Zagwarantowano finansowanie tej funkcji SSOZ BPS.
- W grupie SGB dokonano inwestycji w rozwiązania typu: Fraud Detection System dedykowane aplikacji mobilnej oraz wspólnej platformie kartowej Zrzeszenia.

7. Ocena wpływu transformacji ESG na funkcjonowanie banków spółdzielczych. Szanse, zagrożenia, wyzwania regulacyjne.

- W Grupie BPS trwają prace nad wspólną procedurą ESG biorącą pod uwagę ocenę tak banków, jak i klientów, ich działalności i przedsięwzięć inwestycyjnych. Prace są powiązane z projektem hurtowni danych dedykowanej wspólnej sprawozdawczości.

8. Doskonalenie procesów zarządczych w kontekście konkurencyjności sektora bankowości spółdzielczej. Usprawnienie wewnętrznych procesów governance, rozwój kompetencji poprzez szkolenia, warsztaty.

- Szkolenia, webinaria, program KOMPAS w Grupie BPS.

Rekomendacje w obszarze wizerunkowo-reputacyjnym

- 1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku sektora bankowości spółdzielczej, jako bezpiecznego i nowoczesnego wobec wyzwań konkurencyjnego rynku – wzmacnianie pozytywnego przekazu w prasie, TV, mediach społecznościowych oraz wydarzeniach konferencyjnych poza sektorowych.**
 - Kampania reklamowa „Po sąsiedzku” w Grupie BPS; personalizacja (terytorialna) reklamy w sieci dla poszczególnych banków.
 - Kampania reklamowa SGB „Wielka Loteria Lokat SGB”.
- 2. Przygotowanie skoordynowanych kampanii promocyjnych wg określonego harmonogramu na poziomie Banków Zrzeszających (wykorzystanie efektu synergii) i/lub współpraca z dużymi partnerami (wykorzystanie zasięgów mediów społecznościowych) – np. propozycja kampanii promującej lokalizację Banków Spółdzielczych na mapie za pośrednictwem aplikacji nawigacyjnej „Janosik”.**
 - Wzrost znaczenia obszaru reklamy i wizerunku w działaniu Rady Zrzeszenia Grupy BPS, zwiększenie budżetu na ten cel.

Rekomendacje w obszarze wizerunkowo-reputacyjnym

3. Przeprowadzenie badania w zakresie identyfikacji rzeczywistego udziału bankowości spółdzielczej w rynku z wyłączeniem „dużych miast” – np. zbadanie udziału Banków Spółdzielczych w finansowaniu sektora AGRO, JST, MMŚP – wyniki mogą posłużyć do przeprowadzenia kampanii promocyjnej.

➤ Rekomendacja wymagająca kontynuacji i pogłębienia.

4. Kształtowanie wizerunku sektora bankowości spółdzielczej poprzez promowanie i wspieranie działań proekologicznych („zielone banki”) oraz na rzecz zrównoważonego rozwoju (np. włączanie do oferty produktów i elementów wizualnych o charakterze ekologicznym, finansowanie przedsięwzięć ekologicznych, akcje zbierania śmieci, sadzenia drzew, itp.) – przedstawienie statystyk sektora w ramach „ekoinwestycji” / „green credit” (agregacja danych w ramach Zrzeszeń i całego sektora bankowości spółdzielczej – wyniki mogą posłużyć do przeprowadzenia kampanii promocyjnej).

➤ Projekt EKO-KREDYT w Grupie BPS.

Rekomendacje w obszarze wizerunkowo-reputacyjnym

5. Podnoszenie konkurencyjności bankowości spółdzielczej poprzez upowszechnianie jednolitego standardu obsługi klienta i oferowanie produktów i usług o najwyższej jakości, nie tracąc przy tym indywidualnego podejścia do Klienta i jego potrzeb (niezbędne są szkolenia kadr bankowych nie tylko na poziomie produktowym czy Zarządów, ale również pracowników rozpoczynających pracę w sektorze bankowości spółdzielczej w zakresie „DNA/ ABC bankowości spółdzielczej”).

➤ Szereg różnych działań w obydwu Zrzeszeniach. Wymaga kontynuacji i rozwoju.

6. Rozwijanie umiejętności medialnych wśród Banków Spółdzielczych – np. jak reagować w sytuacjach kryzysowych, jakie są wady i zalety prowadzenia mediów społecznościowych przez Bank Spółdzielczy.

7. Upowszechnianie idei członkostwa wśród Klientów Banków Spółdzielczych – zorganizowanie akcji informacyjno-promocyjnych zachęcających Klientów, do zostania udziałowcem Banku Spółdzielczego i uświadamianie społeczności lokalnych o skali korzyści płynących z obecności Banków Spółdzielczych na ich terenie.

➤ Działania pod egidą KZBS w ramach „Miesiąca z Bankiem Spółdzielczym”, ale też konferencja KZBS w NBP. Szereg działań samych banków spółdzielczych.

DYSKUSJA

- W ramach prac Rady Konsultacyjnej zgłoszono potrzebę przemyślenia formuły Konwentu także w kontekście prac nad rekomendacjami.
- Zwrócono uwagę, że rekomendacje wypracowywane w grupach podczas Konwentu niekiedy nie mieszczą się bądź sprawiają trudność (nie są kompatybilne) z punktu widzenia realizowanych w Zrzeszeniach strategii.
- Uzgodniono, że tegoroczny Konwent przebiegnie jeszcze wedle dawnej formuły jednakże odbędziemy dyskusję na temat kształtu Konwentu w przyszłości.
- W pierwotnych założeniach Konwentu zapisano, iż nie powinna to być kolejna konferencja, ale raczej robocze spotkanie osób wybranych do organów kluczowych dla sektora instytucji po to by wypracować pożądane dla sektora kierunki zmian i wspólne działania.
- Wydaje się, że taki doroczny przegląd nie jest pozbawiony wartości jednakże przy wypracowywaniu kierunków działania należy jeszcze bardziej zwrócić uwagę by były one spójne z tym, co w ramach swych strategii wykonują obydwie Zrzeszenia.
- Należy też dołożyć starań by wypracowywane rekomendacje były spójne pod kątem stopnia generalności. By nie mieszały się w nich ogólne kierunki oraz bardzo detaliczne oczekiwania banków.

Wybrane doniesienia prasowe po Konwencji

Relacje z wydarzenia:

- <https://zbp.pl/Aktualnosci/Wydarzenia/Konwent-na-rzecz-Wspolpracy-i-Rozwoju-Polskiej-Bankowosci-Spoldzielczej-2023>
- <https://bank.pl/konwent-na-rzecz-wspolpracy-i-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej-2023-podsumowanie/?id=437928&catid=25930>

Wybrane doniesienia prasowe:

- <https://bank.pl/rekomendacje-konwentu-na-rzecz-wspolpracy-i-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej-2023/?id=437929&catid=25930&cat2id=25928>
- <https://bank.pl/konwent-na-rzecz-wspolpracy-i-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej-jak-zagospodarowac-wysokie-zyski-bankow-lokalnych/?id=437889&catid=25930&cat2id=25928>
- <https://bank.pl/konwent-na-rzecz-wspolpracy-i-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej-o-wskazniku-wiron/?id=437872&catid=25930>
- <https://bank.pl/medale-mikolaja-kopernika-zbp-dla-bankowcow-spoldzielczych/?id=437550&catid=25930&cat2id=25928>
- <https://bank.pl/prezes-zbp-otwiera-konwent-na-rzecz-wspolpracy-i-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej/?id=437557&catid=25930&cat2id=25928>
- <https://bank.pl/prezes-sgb-banku-sa-o-rozwoju-polskiej-bankowosci-spoldzielczej/?id=440560&catid=25930>

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Bartosz Kublik Wiceprezes Związku Banków Polskich